

9/3 1982

«Gamle Bjørkeng» fra 1846-1939.

I denne gamle stuen bodde de 4 generasjoner. Erik og Marit

Bjørkeng med et av barnbarna.

Sittende: Lars Estensen, Bjørkeng, og Marit Bårdsdr. Bjørkeng.

Bak fra venstre: Erik, Lars, Bersvend og Jens. Ingeborg er ikke med her.

Billedet fra 1885.

«Gamle Bjørkeng»

- av Odd Bjørklund -

Bjørkeng er en av de eldste gårder som ble ryddet oppe i dalen. Erik Estensen fra Fåset ved Tynset hadde fått tildelt rydningsseddel av eiendommen Skjellet i 1842. Han var oppe på Bjørkeng et års tid, men greide ikke nybyggerlivet der oppe i ødemarken. Han møtte motgang og elendighet, så han måtte dra sydvover igjen til Fåsetgrenda.

Estensen var gift med Ingrid Olsdr. Jonsmoen, de var barnløse. I året 1845 kom hans bror Lars Estensen til Målselven, han var født den 3/9 1825. Han var først et års tid dreng hos lensmann Krosgeng på Moen. De var av en barne-skare på 9 søsken som måtte ut av «redet» i håp om å finne bedre eksistensmuligheter. Ville de komme nordover til Målselvdalen skulle de få store dyrkningsland og skoger der oppe ved elvebredden.

I de fleste tilfeller kom de nordover etter slekt og naboer for å søke lykken. Det var trange kår i unionstiden over landet.

I 1846 ble Lars Estensen som kom til Bjørkeng etter sin bror Erik tildelt halvparten av eiendommen Skjellet av Peder Thomassen.

Det fortelles han Lars Estensen var en drivende kar, og greide nybyggerlivet med krefter og pågangsmot. Det ble dyrket jord og land, det spirte og det grodde på Gamle Bjørkeng. Stedet egnet seg ypperlig til dyrkningsland da det ikke fantes en eneste sten i marka. Under den første plogfåren ute ved Kjosbakken fant han ildsteder som stammer fra samenes vandringer gjennom tusener av år. Dølene kom inn i urfolkets land. De flyttet med sine reinhjorder fra kjølen og ut mot fjellene ved havet. Rasteplassene var Tamokmoen, Råvann og ved Grindjordskjosen i flere år. Det er funnet stenøkser og redskaper som er flere tusen år som museet kan fortelle om.

Det var ikke så enkelt i de første år oppe i ødemarken. Rovdyr, som bjørn og ulv, var nærgående i den tid. Men det var hjelp å få hos naboen. Thomas Thomassen ryddet i 1772 og bodde på Skjellet med sin tallrike familie. Hans sønner bodde på Gamnes, Skjeggenes og hans datter på Maukstad. På Øverby bodde han Tyldals

Knut fra 1818. Anders Jonsen Holen var kommet til Øvergård i 1824. Halvor Olsen hadde ryddet Nergård i 1818. Anders Reiersen var kommet til Elvevoll inne i Rostadalen i 1828 og Hans Iversen fra Fron var kommet til Østli ved Rostavann i 1826.

Bjørkeng fikk tildelt av den store eiendommen Skjellet og slik lyder Skyldsforretningen: År 1856 den 21. juli avholdes skyldsforretning på gården Matr. No 33 Skjellet i Målselven hvorved eiendom deltes i 2 deler mellom eieren Peder Thomassen og kjøperen av den halve del Lars Estensen Bjørkeng. Forretningen avholdtes etter forlangende av Peder Thomassen og ifølge opnevne av 14. juli ved Hans Hansen Øverby, Johan Larsen Nymo, Hans Petter Andersen Øvergård og Ole Trondsen Renmælmoen. Forretningen blev således utført. Ved en liten gren av Fjellfroskelvevn på hvilken gren nu ble kalt «Skjellgrenen» ble nedsatt en sten, hvorfra et skjell går etter merkede trær i retning omtrent N.O. til O. til en nedsatt sten, hvorfra det går i N.V. til N. til en sten der ble nedsatt på en liten bakke kalt Skjellbakken, hvorfra går skillet i en bøyning etter

merkede trær mot O. til en kjos kalt Langkjosen. På den nordre side av denne kjos begynner et skille der går etter merkede trær til en haug hvor en sten ble nedsatt hvorfra skille går N.O. til O. med lipje til eiendommen osv. Lest og protokollert i retten ved Målselvens ting den 6te oktober 1856 og innført i panteboken folio 324 hvor der er betalt 3 skilling.

Denne innviklede og uforståelige grenseoppgangen kom med tiden til å få uanede konsekvenser. De merkede trærne forsvant, og de merkede stener ble flyttet. Men med tiden opp gjennom årene ble de leget, disse sår, selv om det oppsto gnisninger en gang iblant.

Han Lars Estensen var bare 21 år da han kom til Bjørkeng, navnet og byggestilen tok han med seg ifra Tynset. Han hadde pågangsmot og krefter; han var vant med innlandsklimaet og han kunne og brødfø seg. Estensen var bestemt men samtidig godlynt av seg. De måtte kunne alt for å overleve der oppe i nybyggerland. Det greide de siden de var utmerkede fangstfolk og ute i elven gikk fisken i stimer, det var bare å «håve» inn.

Estensen bygde seg opp den første tømmerstuen, ryddet jord og land, men han bodde der alene i en lengere tid. Han måtte finne seg et kjerringevne og det var ikke så enkelt. De kunne ikke vrake og velge i den tid. Men frøet måtte jo

Billedet: fra skogskolen på Bjørkeng i 1880.

Bakerst fra venstre: P. Paulsen, Bersvend, den lille gutten er Lars, Erik Myhre, Erik Bjørkeng.

Sittende fra venstre: Skogforv. Giæver og Kjærring fra Målselven. Lars Estensen og Marit Bjørkeng, Jordmor Marie Sten og Ingeborg Elvevold fra Kirkesdalen.

spire og gro, så Lars Estensen måtte ned til Rundhaug for å finne seg sin «ekteviv». Ho Marit Bårdsdr. fra Opdal var kommet som tjenestepike til Nils Kirkesnes i år 1855. Det varte ikke lenge før det ble et elskovsspill der oppe ved elvebredden i myggsværmer, heggblomstringen og midnattsolen. Med tiden kom det til å bli et fruktbart ekteskap. 5 sønner og 2 døtre kom til verden der på Bjørkeng. De var gift den 1/8 1857.

I år 1860 var det oppdyrket ca 30 mål, og der var store arealer av dyrkningsland. Med tiden vaks sønnene opp så det ble stor arbeidshjelp med årene. De drev opp gården til en av de største der oppe i dalen. De hadde i sin tid 15 kuer, 20 småkreatur, 20 sauer og 2 hester på gården. Sønnene fortalte: «De måtte hver bidige dag opp ved 4-5 tiden om morgenen for å begynne det slitets kav for å eksistere. Det var ingen pardon - det var streng disiplin. De bygde nu opp den store tømmerstuen, de måtte utvide sine lader. Den første stuen brant ned til grunnen. De hadde fra tidlig av drenger og tautser på gården. Disse gikk fra gård til gård. Berte Halvorsdr. og Ingeborg Elvevoll, og der lå også en husmannsplass under Bjørkeng. De kalte den for Evenmo, det var han Even Rønningsen og ho Marit Jonsdr. Disse flyttet senere til Strupen, fikk 10 barn og kalte gården for Evenstad.

Det var tradisjon med seterdrit som de gamle holdt i arv fra sine fedre nede i dalene sydpå. Setrene ble

